

COLUMN

ETIENNE DE CALLATAY

Brood en spelen, versie 2018

België heeft zich - samen met Nederland - kandidaat gesteld om de Wereldbeker voetbal in 2018 te organiseren. Om dat kampioenschap te kunnen verwelkomen moeten diverse stadions gemoderniseerd worden. De minister van Financiën verklaarde onlangs dat de renovatiewerken een zeer gunstige fiscale behandeling krijgen. Ze zouden profiteren van de zogenaamde 'tax shelter'. Ter toelichting, een tax shelter is een fiscaal mechanisme om de filmindustrie in België te bevorderen. Daardoor kan een bedrijf 150 procent van het bedrag dat het in een 'tax shelter' investeert, van de bedrijfswinst af-

trekken. De investering kan voor hoogstens 40 procent bestaan uit een lening en moet voor ten minste 60 procent bestaan uit risicodragend kapitaal, waardoor de investeerder voor een stukje eigenaar wordt van de rechten op de film.

A priori zijn er twee soorten argumenten die pleiten voor subsidiëring van de renovatie van voetbalstadions door de overheid. Het eerste is een economisch argument: subsidiëring van de renovatie zou verstandig zijn, want het zou een bijzonder gunstige weer- slaag hebben op de economie. De studie die dat bewijst moet wel nog geschreven worden. Uit onderzoek

blijkt veeleer dat het rendement van grote sportevenementen de uitgaven niet rechtvaardigt. Een Franstalige politicus heeft ooit voor de televisiecamera's een verslag verscheurd dat twijfelde aan het economische nut van de renovatie van het circuit van Francorchamps, waarvan hij een groot voorstander was.

Een staaltje van hoe sommigen

omgaan met wetenschappelijke studies!

Het tweede argument ten gunste van subsidiëring van de renovatie van stadions is van politieke aard. Een voetbalwedstrijd waaraan de Rode Duivels deelnemen, zou een van de zeldzame middelen zijn om het nationaal gevoel in dit land aan te wakkeren. Geen bijster overtuigend argument. Het zijn de resul-

taten van de nationale ploeg die tellen en niet de plaats waar ze spelen. Als we het eenheidsvuur alleen daarmee brandende kunnen houden, moeten we ons toch existentiële vragen stellen.

De renovatie van voetbalstadions subsidiëren is een slecht idee. Vooreerst zouden we beter stoppen met de lijst van uitzonderingen op de belastingaangifte al- maar langer te maken en integendeel de lijst drastisch inkorten. Professionele sportbeoefening ge- niet trouwens al een buitensporig voordelige fiscale en parafiscale behandeling, want ze is bijna volle- dig vrijgesteld van het betalen van

sociale bijdragen. Het subsidiëren van bepaalde stadions zou boven- dien een discriminatie inhouden voor andere clubs. Moeten in de sport niet alle deelnemers aan de- zelfde startlijn vertrekken? Ten slotte is het ook vreemd dat de overheid prioriteit geeft aan het subsidiëren van competitie sport, op een moment dat de budgetten worden aangeschroefd. Het Ver- drag van Lissabon wenste van Eu- ropa de meest concurrentiële eco- nomie te maken. Sommigen lijken competitiviteit en competitie met elkaar te verwarren.

■ Etienne de Callatay is hoofdeconoom bij Bank Degroof.

Spaarbank moet opnieuw ontdekt worden

Universele banken opsplitsen in een zakenbank en een spaarbank valt toe te juichen. In landen met een traditie van spaarbanken blijkt dit model springlevend en duurzaam. Als we de logica doortrekken, kan men beter alleen nog deze instellingen spaarboekjes met vrijstelling van roerende voorheffing laten aanbieden.

Naar aanleiding van de nooit geziene crisis op de financiële markten werd er vorig jaar in ons land een Bankencommissie opgericht. Die moest een grondig onderzoek voeren naar de oorzaken van de crisis en suggesties formuleren voor mogelijke oplossingen en remedies om dergelijke 'ongevallen' niet meer te laten gebeuren.

In dit lijvige rapport en de talrijke aanbevelingen van de commissie is er een element dat veel stof heeft doen opwaaien: de suggestie om de huidige 'universele' banken, waar alle mogelijke financiële verrichtingen onder één dak gebeuren, op te splitsen in enerzijds een zakenbank en anderzijds een spaarbank of retailbank. Ik pleit voor deze splitsing, omdat zij volledig in het voordeel van de consu-

mer is. Inderdaad, zelfs in deze moeilijke tijden kunnen we talrijke voorbeelden aanhalen van spaarbanken die het goed doen en blijven doen. Landen met een jarenlange traditie van spaarbanken en/of coöperatieve banken, zoals Spanje, Duitsland en Nederland, illustreren de vitaliteit en de duurzaamheid van dit model.

MEGASPELERS

Zelfs in de Verenigde Staten bestaat een uitgebreid netwerk van 'community banks' die zich toeleegen op de lokale noden en behoeften van een relatief beperkte geografische regio. Er wordt immers maar al te gemakkelijk verkondigd dat het Amerikaans financieel systeem alleen maar zou bestaan uit enkele megaspelers. Niets is minder waar. Vooral wat het bankieren voor de doorsneeconsument buiten de grote steden betreft, zijn het de performante, kleine lokale (spaar)banken en 'credit unions' die de markt domineren.

Het succes van deze instellingen toont duidelijk aan dat een dergelijk type van financiële instelling voldoet aan een wijdverspreide vraag van

de meeste consumenten, voor wie de veiligheid van de deposito's van groter belang is dan een hoger rendement met daaraan gekoppeld een hoger risico.

VRIJSTELLING

Daarom ga ik nog een stap verder. In de historische logica van het concept 'spaarbank' zouden enkel deze instellingen voor spaarboekjes of spaarrekeningen met vrijstelling van roerende voorheffing mogen aanbieden. Dan wordt het goedkoop ingezamelde geld bij voorrang aangewend voor het verstreken van goedkoop en gezond woonkrediet, en gaat het niet verloren in rommelhypotheken.

Zo is de cirkel van de sociale opdracht van een spaarbank gesloten. Om problemen met de concurrentieregels te vermijden, zou dit fiscaal gunstig spaarproduct niet exclusief door één financiële instelling mogen worden aangeboden, maar door alle

instellingen die zich als pure spaarbank positioneren.

VRAAG

Zo kunnen we een afdoend antwoord bieden op een actuele vraag: hoe kunnen we de doorsneeconsument - die geen inzicht en/of begrip heeft van de financiële wereld - houvast bieden in deze onzekere tijden? Of iets concreter: hoe kunnen we de consument leren dat hoog rendement synoniem is voor hoog risico?

Reeds voor het uitbreken van de financiële crisis was men (op Europees niveau) met deze problematiek bezig, vooral toen de zogenaamde MiFID-richtlijn werd uitgevaardigd. MiFID staat voor 'Markets in Financial Instruments Directive'. Deze richtlijn trad op 1 november 2007 in de Europese Unie in werking en heeft drie doelstellingen: beleggers en de integriteit van de financiële markten beschermen; eerlijke, transparante, efficiënte en geïntegreerde financiële markten bevorderen; en de Europese beurshandel en be-

leggingsmarkt verder harmoniseren. Helaas, deze aanpak heeft niet kunnen verhinderen wat er een jaar later is gebeurd. Wij willen er zeker niet voor pleiten om MiFID dan maar op te doeken, maar er is duidelijk nood aan bijkomende begeleiding, vooral wegens het kortetermijndenken enerzijds en de onwetendheid van de doorsneeconsument (en -belegger) anderzijds.

In die context lijkt het ons dan ook een goed idee om toch eens verder na te denken over de opsplitsing van die universele banken. Op die manier kan men klaar en duidelijk communiceren naar de gemiddelde consument. 'Wenst u de grootst mogelijke (maar daarom nog niet absolute) zekerheid over uw spaarcenten, beleg dan bij een spaarbank, weliswaar niet noodzakelijk tegen de hoogst mogelijke rente. Wenst u echter hogere rendementen, weet dan dat er ook hogere risico's zijn. In dat geval zijn de zakenbanken nu wel ofrecht partners.'

MISTGORDIJN

Maar hou ermee op de mensen te doen geloven dat hoge rendementen probleemloos samengaan met hoge zekerheid, want - en dat heeft het recente verleden nog maar eens ten overvloede bewezen - dat is zonder meer een leugen.

Een mistgordijn dat men in heel dit debat optrekt, is de discussie of zo'n spaarbank nu wel of niet een vennootschap moet zijn, wel of niet beursgenoteerd, en dies meer.

Naar ons gevoelen is dat naast de kwestie. Het volstaat te kijken op de website van het Wereld Spaarbanken Instituut (WSBI) om te zien dat niet de juridische vorm bepaalt of een financiële instelling wel of niet een spaarbank is, wel het 'mission statement' van de instelling. Met name een financiële instelling die focust op de 3 R's: Retail, Regional and Responsible. Op dezelfde website kan men meteen zien dat een dergelijk bedrijfsmodel ook bedrijfseconomisch leefbaar is: de meeste spaarbanken (zowel in de rijke, westerse wereld als in de opkomende groeielanden) zijn immers winstgevend.

OORVERDOVEND STIL

Terwijl de Amerikaanse president, Barack Obama, werkt aan een initiatief dat deze richting uitgaat, blijft het in de Europese Unie (voorlopig?) oververdoevend stil rond dit thema. Wil dit nu zeggen dat het spaarbankconcept 'de' wonderremedie is voor al de problemen waar de financiële sector, en vooral dan de kleine, onwetende belegger, nu mee kampt? Zeker niet. Zelfs in die sector zal regulering en (scherp) toezicht verder nodig blijven. Maar voor de consument creëert het in elk geval meer duidelijkheid, houvast en transparantie.

Vooraf niet oprichten, dat Europees Monetair Fonds

Een EMF creëren naar het voorbeeld van het IMF is een slecht idee. Landen moeten de vernedering naar het IMF te stappen erbij nemen.

Om buitensporige overheidstekorten van EU-lidstaten in toom te houden is er een nieuw idee bedacht door Europese politici: een Europees monetair fonds (EMF). Dit is een onzalig plan. Er zijn te weinig middelen die het fonds voeden en er komt dus druk op lidstaten om extra middelen met belastinggeld te verschaffen. En bovendien hebben we al een fonds waar genoeg dreiging vanuit gaat, genaamd het IMF (Internationaal Monetair Fonds).

In hun onmacht de Griekse crisis te bezweren pleiten Europese politici nu in toenemende mate voor een Europees Monetair Fonds (EMF). Eerder al deed de Italiaanse president Napolitano dit, en nu is het de Duitse minister van Financiën Wolfgang Schäuble. Ook Olli Rehn, de eurocommissaris van Economische en Monetaire Zaken, is er voor.

Het oorspronkelijke idee komt van Daniel Gros en Thomas Mayer, respectievelijk de directeur van de Brusselse denktank CEPS (Center for European Policy Studies) en de hoofdeconoom van Deutsche Bank. Gros en Mayer suggereren dat een land geld in zou leggen op basis van zijn excessieve schuld en zijn excessieve tekorten. Onder voorwaarden kan een land een lening aanvragen, waarbij het te lenen bedrag niet hoger mag zijn dan wat het land zelf ooit heeft betaald aan 'boetes'. Op deze manier worden de 'zuinigere' landen beschermd tegen het gebrek aan begrotingsdiscipline van andere landen.

Het EMF is bedoeld als een alternatief voor het IMF. Zo zouden de financiële problemen van landen 'binnen de Europese familie' kunnen worden opgelost, en hoeft er geen vernederende trektocht naar het IMF te worden gemaakt.

ARMOEDIG

Dit EMF is echter om minstens twee redenen geen goed idee. Ten eerste, als het EMF enkel gevoed wordt uit dit soort boetes van landen, dan zullen er weinig middelen beschikbaar zijn. Binnen het Stabiliteits- en Groeipact zijn tot nu toe nog nooit boetes betaald, ondanks het feit dat er meermaals landen over de schreef zijn gegaan met hun tekorten. De vraag is dus hoe landen ertoe bewogen kunnen worden het EMF te voeden

Roel Beetsma

- Is hoogleraar macro-economie aan de Universiteit van Amsterdam.
- Stelt vast dat het EMF bedoeld is om financiële problemen 'binnen de Europese familie' te houden.
- Meent dat Griekenland maar snel naar het IMF had moeten stappen en dat alsnog moet doen.

met heffingen die ze betalen over hun excessieve schulden en tekorten.

Waar de kans wel groot op is, is dat zodra een EMF is opgericht, er bij gebrek aan middelen druk zal worden uitgeoefend om dit te kapitaliseren met belastinggeld uit alle lidstaten. Immers zodra een land zich in een schuldcrisis bevindt, staat er nu ineens wel een vehikel waarmee te hulp geschoten kan worden. Een nieuw probleem van moreel gevaar ('moral hazard') wordt gecreëerd waarbij het voornemen bijspringen vanuit het EMF de begrotingsdiscipline zal gaan ondermijnen.

Het is tekenend dat de Grieken met hun ingrijpen in de overheidsbegroting en in hun publieke sector nu veel verder durven te gaan dan eind vorig jaar toen de crisis zich al begon af te tekenen.

De bereidheid van andere landen om over de brug te komen is kennelijk kleiner dan toen werd ingeschat en dus zijn de Grieken gedwongen verder te gaan dan dat ze toen politiek opfortuun achtten.

De tweede reden om het idee van het EMF naar de prullenbak te verwijzen is dat we al een IMF hebben. Dat het voor de regeringsleiders van de belangrijkste Europese landen als een vernedering wordt gezien wanneer een van de lidstaten naar het IMF stap, moeten we voor lief nemen. Gevoelens van vernedering en de bijkomende keuzes lossen geen problemen op.

INMENGING

Griekenland had meteen naar het IMF moeten stappen toen het zijn schulden niet gefinancierd kreeg, en zou dat nu alsnog moeten doen. Daar is het IMF is voor, het heeft de benodigde kennis en kan technische assistentie verlenen. Het belangrijkste is dat het IMF de noodzakelijke strenge voorwaarden voor ondersteuning kan opleggen die de Griekse begroting (of die van andere landen) structureel gezond maken.

Het opleggen van de juiste voorwaarden is voor de Europese Commissie veel lastiger vanwege het gevaar van politieke inmenging vanuit de lidstaten. Dus niet oprichten, dat EMF.

■ Deze bijdrage verscheen ook op www.mejudice.nl, een onafhankelijk economisch discussieforum.

Mark Bienstman

- Is voormalig bestuurder-directeur van ASLK Bank.
- Herinnert eraan dat in tal van landen het financiële systeem niet enkel bestaat uit mastodonten, maar ook uit performante kleine, lokale spaarbanken.
- Vindt niet de vennootschapsvorm maar het 'mission statement' van spaarbanken belangrijk: 'Retail, Regional and Responsible'.

COLOFON DE TIJD

ADRES
Mediafin,
Havenlaan 86c, bus 309 1000 Brussel
Tel. +32 (0)2 423.81.1
Op werkdagen van 8u30 tot 18u
ABONNEMENTEN & DISTRIBUTIE
Tel. 0800/55.150
Fax +32 (0)2 454.28.32
abo@tijde.be
REDACTIE
Tel. +32 (0)2 423.81.40
Fax +32 (0)2 423.81.15

Lezers: reacties@tijde.be,
Persberichten: persberichten@tijde.be
Opinie: opinie@tijde.be
REKENING
Mediafin: 412-7058051-21
BTW-NUMMER
404.800.301
ADVERTENTIES
Trustmedia
Tel. (0)2 422 05 11,
Fax (0)2 422 05 10,
info@trustmedia.be

ALGEMEEN DIRECTEUR
Dirk Velghe
OPERATIONEEL DIRECTEUR
Dieter Haerens
REDACTIEDIRECTEUR
Frederik Delaplace
FINANCIEEL DIRECTEUR
Arnoud Delmarcelle
PRODUCTIEVERANTWOORDELIJKE
Olivier Dittina

HOOFDREDACTEUR
Pierre Huylenbroeck
(hoofdredacteur@tijde.be)
ADJUNCT-HOOFDREDACTEUR
Stephan Verheyden
MULTIMEDIAMANAGER
Tom Peeters
MANAGER NIEUWE MEDIA
Roland Legrand
PRODUCTIEVERANTWOORDELIJKE
Piet Bonquet, Henk Dheedene,
Serge Mampay, Stephan Verheyden

SENIOR WRITERS
Stefan Michiels, Jean Vanempen
CENTRAL NEWS DESK
Kurt Vansteeland (chef),
Koen Dedobbeleer, Sijp Demeester, Jan De Schampheleere,
Kim Evenepoel, Koen Lambrecht, Sebastien Rousseau,
Ben Serrae, Pieter Suy, Roel Verlyckens,
POLITIEK & ECONOMIE
Lieke Oerlemans (chef),
Nan Broeckmeyer, Dirk De Wilde, Bart Haack, Pieter Blomme,
Lars Bowe, Wim Van de Velden, Kris Van Haver,
Jan Van Hesse, Katrien Verstraete, Erik Zaczaryk,

ONDERNEMINGEN
Bas Karstjens (chef),
David Adriaens, Bert Broens, Marc De Roo, Stephanie De Smedt,
Jelle Henneman, Jim Lanno, Patrick Luytjens,
Guido Meesters, Michael Septhia, Saar Simaew,
Dieter Smeek, Guy Van Den Broek, Joël Vangelder
WEEKEND & REPORTAGE
Tom Michielens (chef),
Elien Cleeren, Grien Declercq, Erika Razaquet (Rapporteur),
Ine Rensson, Wouter Van Driessche
OPINIE
Franky Van Hamme (coördinatrice)

GELD & BELEGGEN
Kurt Vansteeland (chef),
Christophe De Rijcke, Ise De Witte,
Peter De Groot, Wouter Vermeir
CODA
Koen van Boem (chef),
Tom Peeters
INFORMATIE
Peter Raskling (chef),
Veerle Janssens, Robert Messiaen, Tamara Mestdagh,
Wouter Kongs, Carl Pansarts, Hilde Vandenbusche,
Kaet Van Overwalle, Ann Welter

SABATO
Genda Ackaert (chef), Angh De Wachter
LAY-OUT
Jan Niels (chef),
Arnaut Camerlingck, Dries Houbens,
Peter Nottboom, Sae Yuen
INFOGRAFIE
Filip Tenbaert (chef beeld),
Fabien Colucci, Patrick O'Haeghe,
Benoit Haesen, Livio Marcolli, Frank Schulpe
FOTO
Alexia Mangalocic (chef), Nima Ferdowsi,

Tim Ricour, Sofia Van Hoof
TUD-TV & NIEUWE MEDIA
Raphaël Cockx, Dirk Saldedagh, Jan Rombouts
REDACTIESECRETARIAAT
Ann Leemans, Nicole Hofkens
NETTO
François Mathieu (chef), Nadine Bollen, Caroline Declercq, Petra De Rouck, Ise Janssens, Willem Ravoet, Peter Van Maldegem,
Sven Vancs
KORRESPONDENTIE
VVD Group

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER:
DIRK VELGHE, HAVENLAAN 86C, BUS 309, 1000 BRUSSEL